De Vryadje van Cloris en Roosje (1688)

bron
De vryadje van Cloris en Roosje. Vertoond in Muzyk. de Erfgen van: J. Lescailje, Amsterdam 1688.

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_vry001vrya01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

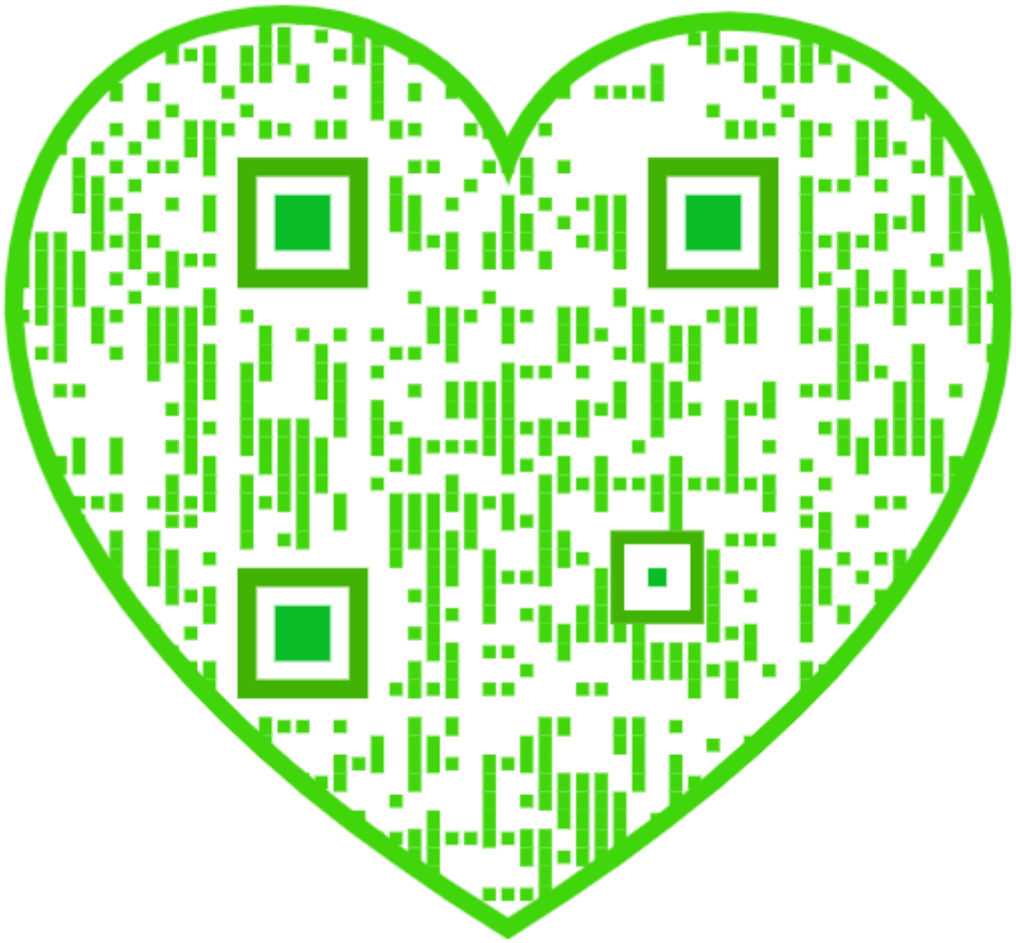

Copye van de Privilegie.

De Staten van Holland ende Westvriesland toen te weeten. Alzo Ons vertoond is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwburg tot Amsterdam, Dat zy Supplianten zedert eenige Jaaren herwaarts met hunne goede vrinden hadden gemaakt en ten Tooneele gevoert verscheiden Werken, zo van Treurspeelen, Blyspeelen als Klugten, welke zy lieden nu geerne met den druk gemeen wilden maken: doch gemerkt dat deze Werken door het nadrukken van anderen, veel van hun luister, zo in Taal als Spelkonst zouden komen te verliezen, en alzo zy Supplianten hen berooft zouden zien van hun byzondere oogwit om de Nederduitsche Taal en de Digtkonst voort te zetten, zo vonden zy hen genoodzaakt, om daar inne te voorzien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanig verzoekende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te verleenen Oktroy ofte Privilegie, omme alle hunne Werken reeds gemaakt, ende noch in 't ligt te brengen, den tyd van vyftien Jaaren alleen te mogen drukken en verkoopen of doen drukken en verkoopen, met verbod van alle anderen op zeekeren hooge peene daar toe by Ons te stellen, ende voorts in communi forma. Zo is 't dat Wy de Zake en 't Verzoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wezende ter bede van de Supplianten, uit Onze regte wetenschap, Souveraine magt ende authoriteit dezelve Supplianten gekonzenteert, geakkordeert ende geoktroieert hebben, konzenteeren, akkordeeren ende oktroieeren misdezen, dat zy geduurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaaren de voorsz. Werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyd tot tyd door haar gemaakt ende in 't ligt gebragt zullen werden, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkoopen. Verbiedende daarom allen ende eenen ygelyken dezelve Werken naar te drukken, ofte elders naargedrukt binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven ofte te verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkogte Exemplaaren, ende een boete van drie honderd guldens daar en boven te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier die de kalange doen zal, een darde part voor den Armen der Plaatze daar het kazus voorvallen zal, ende het resteerende darde part voor den Supplianten. Alles in dien verstande, dat wy de Supplianten met dezen Onzen Oktroije alleen willende gratificeren tot verhoedinge van haare schaade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in geenige deelen verstaan, den inhoude van dien te authorizeeren ofte te advoueeren, ende veel min de zelve onder Onze protektie ende bescherminge, eenig meerder kredit, aanzien oft reputatie te geven, nemaar de Supplianten in kas daar in yets onbehoorlyk zoude mogen influeeren, alle het zelve tot haren laste zullen gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Oktroije voor de zelve Werken

zullen willen stellen daar van geene geabbrevieerde ofte gekontraheerde mentie zullen mogen maaken, nemaar gehouden zullen weezen hetzelve Oktroy in 't geheel ende zonder eenige Omissie daar voor te drukken ofte te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn een exemplaar van alle de voorsz. Werken, gebonden ende wel gekonditioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onze Univerziteit tot Leiden, ende daar van behoorlyk te doen blyken. Alles op poene van het effekt van dien te verliezen. Ende ten einde de Supplianten dezen Onzen konzent en Oktroije mogen genieten als naar behooren: Lasten wy allen ende eenen ygelyken die 't aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laaten en gedogen, rustelyk en volkomentlyk genieten, en cesserende alle beletten ter kontrarie. Gedaan in den Haage onder Onzen grooten Zegele hier aan doen hangen den xix September in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizent zes honderd vier en tachtig.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staaten
SIMON van BEAUMONT.

De tegenwoordige *Regenten* van de *Schouwburg*, hebben het recht der bovenstaande Privilegie, voor de *Vryadje van Cloris en Roosje*, vergund aan de Erfgenaamen van *J. Lescailje*.

In Amsterdam, *den 4 Juny*, 1688.

Vertooners.

Cloris *een Harder*.
Roosje} *Harderinnen*.
Silvia}
Thirsis *een Harder*.
2 Bachanten.
2 Harders.
2 Harderinnen.

Het Tooneel vertoond een Bosch.

De vryadje van Cloris en Roosje.

Eerste tooneel.

Cloris, Roosje.

Cloris, *Roosje vasthouwende.*
Zoete en alderliefste Roosje,
Zielsbeminde, lieve troosje,
'k Bid u, blyft een weinig staan.

Roosje.
'k Zeg u, Cloris, laat my gaan,
'k Moet myn Schaapjes gaan verweien.

Cloris.
Engel, laat ik u geleien.

Roosje.
't Is niet noodig, blyft maar hier.

Cloris.
Stookster van myn minnevier,
Zult gy my dan eeuwig haaten?

Roosje.
'k Weet niet wat je al moogt praaten.

Roosje binnen

Cloris *alleen*,
Ach! Roosje, kond gy eens myn hart doorzien,
Gy zou u zelve daar in aanschouwen,
Ach! Roosje, kond gy eens myn hart doorzien,
Gy zoud niet vliên,
Maar door een woord my in het leeven houwen,
Verban uw straf gemoed,

Laat uw meêdoogen my tot voordeel strekken,
En maakt dat elk een van u zeggen moet,
Schoon' Roosje kon een doode in 't leeven wekken.

Tweede tooneel

Thirsis, Cloris.

Thirsis ***met een glas wyn in de hand.***
Hoe aardig smaakt de wyn,
Hoe zoet zyn onze daagen!
Kander noch wel iets zyn,
Dat ons meêr zou behaagen?
Ik weet van geen gekyf,
En leef heel zonder kommer,
Ik lach eens met een Wyf,
Den Wyngaard is de lommer
En schaaduw, die myn jeugd
Met zyne vogt verheugd.

Cloris.
Nu, waar heen? staa recht,
Hoe is't, myn zoete knecht?
Waar wilje dus zwierend naar toe?

Thirsis.
Wel voorwaarts uit, ben jyme moê?
Zo gaat maar heen, wat bruidme jou.

Cloris.
Hoe dus op 't mes, myn maat? nou, nou!

Thirsis.
Ik wil van jou geen praatjes hooren.

Cloris.
En wilt u niet zo licht verstooren,
Nu zwygt hy of hy nergens van en weet,
Maar preveld noch.

Thirsis.
O maatje! 't is myn leet.

Het buikje dat heeft'er zyn laading al,
Geen wonder al ben ik dan nu wat mal,
Ach! Clorisje maat, het smaaktme zo wel.
Het wyntje, het wyntje! verdryft myn gekwel.

Cloris.
Ach! maatje, 'k beklaagje met hart en zin,
Want wistje maar eensjes de zoetheid der min,
Jy liet al jou drinken, en zwelgen staan,
En zou dan als ik meê uit vrijen gaan,
Ach! maatje, &c.

Thirsis.
Ach! zoetert, ik hou het jou ten goê,
Ik ben myn vreugd noch zo niet moê,
Dat ik, zou kiezen pyn, en smart,
Voor deez' die my verheugd het hart;
Want, hoe jy pryst de zotte min,
Zy heeft toch niet als kommer in.
Ongestaadig, als de wind,
Zyn de Vrysters die men mind,
Wiltze eeren, en groot achten,
Offerd haar al uw gedachten,
Om een zoet onnozel woord,
Zynze straks op u verstoord.
'k Laat de minnepraatjes vaaren,
Die ons niet als onrust baaren,
En ik hou het met de wyn,
Die en kan niet toornig zyn.

Cloris.
Gy verstaat u op geen vrijen,
En meugd ook geen meisjes lijen.

Thirsis.
Wyn verjaagd de smart, en pyn.

Cloris.
Min doed ons gelukkig zyn.

Thirsis.
Wyn doed danssen, wyn doed zingen.

Cloris.
Min die leerd de Jongelingen.

Thirsis.
Al de waereld voor gewis,
Weet dat wyn het beste is.

Dans van Bachanten.

Darde tooneel

Cloris, *alleen*. ***Echo*.**

Wat is een dronke mensch, helaas! *Helaas*.
Zo lang hy dronken is? een baas. *een baas*.
Maar als hy nucht'ren is? een slet; *een slet*.
Daar niemand iets van heeft te bed. *te bed.*
My dunkt den Echo baauwd my na,
Zy weet dat ik uit vrijen ga,
Want zy woond hier, en overal
In bosch, in veld, in berg, in dal,
En hoord uit meenig vrijers mond
Aan wie dat hy zyn liefden jond.
Maar, Thirsis, die hier aanstonds was,
Houd meêr van kan, van fles, of glas,
Zo dat al zyn vermaak, en wensch,
Bestaat in 't vullen van zyn pensch,
Voor my daar ik het meest van houw,
Dat is de schoonheid van een Vrouw,
Die andere Schepzels in sieraad
Van schoonheid ver te boven gaat.

Want als men een reisje is by zyn baasin,
En vind haar wat lustig, en vrolyk van zin,
Daar is dan geen vreugden, die men niet geniet,
Wanneer zy met haar bruin oogjes eens schiet.

Een lonkje, een straaltje ons hartje geraakt,
Dat is dat de minnaars het meeste vermaakt?
Want ik wil wel zweeren by Jupiters kruin,
By alle de Knyntjes die loopen in duin,
By 't vischnet van Melis, en Teeuwis zyn broer,
Ja ook by u zelf, daar ik 't hoogste by zwoer,
Dat zo ik altyd by u maar mocht zyn,
Zou my noit aantreffen geen kwelling of pyn.

Vierde tooneel

Roosje *en* Silvia *te zamen*.
Boschgoôn, Nimphen, Veldgoddinnen,
Die dit groene bosch bewoond,
En veeltyds de minnaars kroond,
Die voltrekken trouwe minnen.
Gun ons dat wy alle daagen,
Loopen bosch, en veld doorjaagen.
En vergun ons deeze vreugd.

Silvia.
In 't ruischen der boomen, het vogeltje fluit,
In 't zoete gewoel
Van blaadertjes koel,
Word meenig de bruid.
Plaatzen verhoolen, stil en bekwaam,
Zyn aan de Minnaars zeer aangenaam,
En zo, by geval, daar iets geschied,
Boomen en Hagen verhaalen het niet.

Roosje.
Silvia, 't voegd geen Harderin
Te minnen met een losse zin.
't Vrijen eerbaar deurgebragt,
Voed meêr min, wordt meêr geächt.

Silvia.
Roosje is een wyze meid.
Maar wanneer u Cloris vreid,

Gaan de zaaken dan zo recht,
Als gy my daar hebt gezegt?

Roosje.
Wat steekt' er in de liefde al list,
Want al de Vrijers,
Zyn toch maar vlijers,
Daar al haar tyd meê word verkwist.
Dat zyn haar zuchten,
Die zy duchten
Dat veroveren een Minnares haar hert.
Maar, lieve zotten,
Ik moet 'er meê spotten,
Als' er een aan my gegeeven werd.

Silvia.
Wat spreekt daar de mond dat het hart niet en meend.
Ik loof gy waard graag met Cloris verëend.
Indien hy myn minden, gelyk hy u doed,
Ik gaf hem myn Trouwtje op staande voet.

Roosje.
Foei, Silvia, wat's dat gezeid?
Als je weezen wilt gevrijd,
Houd je spijtig als een meid,
Wilt de Minnaars niet gelooven,
Vryheid gaat het al te boven.

Silvia.
Trots te zyn, en graag getrouwd,
Heeft' er meêr als een berouwd.

Roosje.
Slechte duifje, hou voor vast
Dat het weigeren u wel past.
't Wild en is niet veel geacht,
Dat geen zweet heeft aangebragt,
Den Jager vermoeid van loopen, en springen,
Door dik, en door dun, op heuvels, door plas,
Door doornen, door braamen, en ander gewas,

Dat veeltyds het bloed door de koussen doet dringen,
Acht zyn arbeid min als niet,
Als hy 't Wild gevangen ziet.

Vijfde tooneel.

Roosje, Silvia, Cloris.

Silvia.
Maar zacht wie zien ik daar gings by de boomen?
'T is Cloris, naar myn dunkt, die herwaarts
schynt te komen.

Cloris.
O! zoetste geval,
Vind ik myn Roosjen hier, dien ik min bovenal.
Zuidewind houd op van blaazen,
Roerd geen kruidjes in 't gemeen,
Wilt geen boomtjes meêr verbaazen,
Roosje stut myn ramp alleen.
Zy kan einden myn verdriet,
Daar gy toch geen raad toe ziet.
O! zoetste geval, &c.

Silvia.
Wel, Cloris hoe dus droef, hoe staat het met uw zaaken?
Gy pleegt ons eertyds met uw praatjes te vermaaken,
Wat schort'er dat uw dus de zinnen heeft ontsteld?

Cloris.
Daar's niemand als alleen de liefden die my kweld.

Roosje.
Ik weet wel datje vryd en kreeg wel honderd vrouwen
Indien jy, zo men zeid, die altemaal moest trouwen.
Jy vryd voor tydverdryf.

Cloris.
Door de bitteren haat,
Lyd de min, hoe trouw zy is, het meeste kwaad,
Nochtans, het zy hoe 't zy, ik zal u eeuwig minnen.

Roosje.
Ik zouje raaden vrind, veranderd maar jou zinnen.

Cloris.
Dat 's my niet mogelyk.

Roosje.
Ik weet wel datje kend,
Want men is overlang jou praatjes al gewent.

Silvia.
Maar, Roosje, Cloris is daar aan niet schuldig,
Hy toond, spyt straf, zich noch geduldig.
Hy zucht, hy smeekt met een goed hert,
Geneest doch zyne minnesmert.

Cloris.
Wilt gy dan, wreede, dat ik sterve?
Wel aan, ik zoek de dood indien ik u moet derven.

Roosje.
Te sterven voor de min, en acht ik niet zo groot,
Dat het zou oorzaak zyn van zo veel minnaars dood
Die al op eenen toon hetzelfde lietje zingen,
Het sterven voor de min dat zyn maar beuzelingen.

Cloris.
Te sterven om de ramp en pynen te ontvlieden,
Dunkt u dat, Roosje, vreemd, en kan dat niet geschieden?
Dat is wel meêr geschied.

Roosje.
Die tyd is al voorby.

Cloris.
De min voerd echter noch de zelfde heerschappy.

Roosje, en Silvia binnen.

Zesde tooneel

Cloris *alleen*,
Ach stookert van myn vlam,
Die door dit schoon gezicht,
Weleer zyn oorsprong nam,

En heeft dit hart verpligt.
Geeft u een andere naam,
Tot wedermin bekwaam,
Of eindigd myn verdriet
Daar gy my nu in ziet.

Zevende tooneel

Thirsis met een Romer Wyn, Cloris en Bachanten.

Thiris.
Wel, maatje, hoe staaje hier zo bedrukt?
Of is'er jou vrijen met Roosje mislukt.

Cloris.
Ei! Thirsis, laat my maar in rust,
Ik heb tot lachchen nu geen lust.

Thirsis.
Daar, maatje, ik heb weêr den beker gevat;
Gevuld met het edele druive nat,
Deez' doed onze pynen,
En droefheid verdwynen,
Zo lang op ons hand
Deez' roos staat geplant,
Zo lachchen wy met de grootste van 't land.

Bachant.
O! wistje de kracht van de eed'le wyn,
Jy zoud, als je hem proefde, zo treurig niet zyn.
Zyn lekkere teugen
Die doen u verheugen.

Cloris.
Blyf jy by de wyn 'k volhard in de min,
En leef door de lonkjes van myn godin.

Thirsis.
O maatje!
Hoe praatje.

Cloris.
Ja, Thirsis ik meend.
Wou slechs maar myn Roosje wy waaren verëend.

Thirsis.
Wat is toch aan 't minnen vast?
Anders niet als zwaare last,
Kermen, zuchten, weenen, klaagen,
Ja men diend wel heele dagen,
Op te passen, om alleen
Aan haar schoonheid te besteên.
Laat dat al de meisjes vaaren,
Houd het, als wy, met de klaaren,
Want ik weet deez' heldere wyn,
Dat 's de rechte medicyn.

Cloris.
Houd vry zo 't u lust met wyn
En veracht myn minnepyn,
Gy zult met deez' viezevaazen,
My in 't minste niet verbaazen.

Thirsis.
Loop dan, malle gek, loop heen!
Offerd Roosje uw gebeên.

Achtste tooneel.

Clorsis, Roosje, Silvia, Thirsis, en Bachanten.

Cloris.
Ach! Daar is myn uitgelezen.
Kund gy noch weêrspannig weezen
Zoete Roosje? daar myn hart
Schier vergaat in minnesmart.

Silvia.
Roosje, wilt zyn pyn verzachten,
Maakt een einde van zyn klagten.

Roosje.
Cloris 't schynt wel of myn hert

Tot weêrmin genegen werd.

Cloris.
Zal my zulk een lot gebeuren,
Ben ik t'einden van myn treuren?

Thirsis.
En zo lang als wy de wyn
Maar genieten, kan geen pyn
Van de min ons harte raaken,
Wyn die geeft zoldaaten moed,
En geeft kracht aan 't jeugdig bloed,
Wyn die kan ons best vermaaken.

Cloris.
Kom laat ons zaamen treeden
Bestrikt, versierd, gekroond.
En hechten, naar onze gewoont',
Voor Venus heiligheden,
Ons harten zamen aan een
En voorts leeven wel te vreên.

Silvia.
Kom dan, nimphen, met uw reijen,
Wilt al danssende geleijen,
Deze bruidegom en bruid,
En vol vreugd deez' echt besluit.

Hier wort gedanst een Harders Ballet.

Choor.
Yder een geniet zyn lust,
Elk is met het zyn gerust,
Cloris door stantvastig vrijen,
Raakt ten einden van zyn lijen,
Thirsis acht geen grooter schat
Als het eed'le Bachus nat.

EINDE.